

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни «**Основи наукової та професійної етики**»

Третій (освітньо-науковий) рівень – доктор філософії

Спеціальності 221 «Стоматологія», 222 «Медицина»,

226 «Фармація, промислова фармація», 228 «Педіатрія»

1. Контактна інформація:

Викладач: проф. Утюж Ірина Геннадіївна, доц. Спиця Наталя Валерівна, доц. Сепетий Дмитро Петрович

e-mail: sepetyi_online@ukr.net

кафедра: суспільних дисциплін

адреса: пр. Маяковського, 26.

2. Анотація курсу:

Семестр(и): 1-2.

Обсяг модуля: загальна кількість годин – 90 год., з них лекції – 10 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 60 год., кількість кредитів ЄКТС – 3.

Мета курсу: засвоєння основ наукової етики та професійної діяльності у царинах медицини та фармації; розкриття змісту міжнародно визнаного етичного стандарту медичної практики; навчання майбутніх спеціалістів компетентному користуванню етичним стандартом в складних проблемних ситуаціях професійної діяльності; розвиток у майбутнього доктора філософії наступних компетентностей:

- **інтегральні:** здатність застосовувати отримані знання, розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у професійній діяльності лікаря із застосуванням теорій, положень, принципів та норм гуманітарних, фундаментальних та клінічних наук в умовах інформаційності й комплексності;
- **загальні:** здатність абстрактного, логічного мислення, аналізу і синтезу; вміння аналізувати отриману інформацію, формувати власну точку зору; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати та формулювати продуктивні ідеї, гіпотези, критично їх оцінювати; здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті; здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт
- **спеціальні (фахові, предметні):** формування системного професійного, наукового світогляду та поглибленого розуміння етичних засад професійної діяльності лікаря та фармацевта; вміння ефективно формувати комунікаційну стратегію в професійній діяльності у медичній царині; здатність до подальшого навчання та підвищення професійної кваліфікації у відповідності з етичними принципами наукової діяльності та медичної професії; вміння використовувати отримані етичні знання на практиці; готовність діяти у відповідності до норм моралі та етичних принципів науковця та медичного працівника; доброчесність, довіра та відповідальність за власні дії як науковця та фахівця у царині охорони здоров'я.

Результати навчання дисципліни:

- розуміти зміст та підстави наукової етики, вимог академічної доброчесності, особливостей їх застосування у царині медичних та фармацевтичних наук;
- розуміти предмет та цілі медичної етики і деонтології, їх роль у сучасній структурі медичних наук;
- знати історичні етапи становлення біомедичної етики;
- володіти знанням про основні етичні закони та позиції в медицині;
- розуміти переваги й недоліки основних сучасних моделей взаємовідносин між лікарем та пацієнтом;
- демонструвати розуміння нормативно-правового регулювання взаємовідносин лікар-хворий;

- бути обізнаним щодо основних положень міжнародних та національних нормативних документів, актів та декларацій, що регламентують права пацієнта та лікаря;
- знати про різновиди, причини та наслідки ятрогенії;
- використовуючи принципи медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогенії і корегувати наслідки ятрогенних впливів;
- розуміти сутність лікарської таємниці та бути обізнаним щодо правових документів, що гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні;
- знати про основні причини та різновиди лікарських помилок, лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них;
- усвідомлювати морально-правові аспекти забезпечення права людини на життя та смерть;
- володіти деонтологічними засадами взаємовідносин у медичних колективах та спілкування із родичами пацієнтів;
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності;
- дотримуватись у своїй діяльності основних положень міжнародних правових актів гуманістичного спрямування та регламентуючих правових документів стосовно фахової діяльності;
- вміти оцінювати сучасні підходи до проблем евтаназії;
- усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень;
- уміти з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації;
- брати участь у фахових дискусіях;
- демонструвати етичну поведінку в дотриманні принципів наукового дослідження у медичній царині;
- дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів;
- виявляти ініціативу та соціальну відповідальність за результати прийняття рішень у різних ситуаціях.

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): в межах третього (освітньо-наукового) рівня (див. структурно-логічна схема освітньо-наукової програми).
Зміст дисципліни: 2 змістових модулі, 5 тем лекцій:

Тема 1. Медична етика як наукова дисципліна. Нормативно-правова основа медичної етики

Тема 2. Принципи медичної етики. Основні засади відносин між лікарем та пацієнтом. Лікар та сучасне суспільство. Особливості національної моделі охорони здоров'я

Тема 3. Етичні проблеми медицини початку й кінця життя

Тема 4. Соціально-філософські аспекти етичних проблем в медицині

Тема 5. Етико-правове регулювання біомедичних досліджень. Доклінічні дослідження та клінічні випробування лікарських засобів в Україні

Види навчальних занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота аспірантів, індивідуальні консультації; дистанційне навчання (залученням аспірантів до міжнародно визнаних курсів та освітніх ресурсів).

Форма навчання: денна, вечірня, заочна.

Форми підсумкового контролю: залік.

Засоби діагностики успішності навчання: написання тестових, ситуаційних, аналітичних, творчих завдань; реферативні доповіді, участь у дискусії, питання для підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

3. Оцінювання:

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні

теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою навчальної дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант становить 200, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів. **ПМК** здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. Форми проведення ПМК мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант при складанні ПМК, становить 80. ПМК вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.

Для оцінювання **поточної навчальної діяльності** встановлюється єдина шкала, яка визначає фіксовані значення для максимально можливої та мінімально необхідної кількості балів (110 балів, якщо поточні оцінки – «відмінно» та 60 балів, якщо поточні – «задовільно»). До 110 максимальних балів можуть додаватись бали за індивідуальну роботу – не більше 10). Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять в модулі. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для запланованої теми.

Залік здійснюється після завершення вивчення всіх тем курсу на останньому контрольному занятті. До ПМК допускаються аспіранти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні заняття, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Програма **заліку** включає обов'язкову і варіативну частини.

Обов'язкова частина охоплює наукові та практичні питання курсу «Основи наукової та професійної етики» та складається з виконання завдань різних типів:

- теоретичне завдання передбачає письмову відповідь на питання, що дає можливість оцінити теоретичний рівень професійної підготовки за спеціальністю;
- аналітичне завдання, яке передбачає реалізацію набутих навичок роботи у розв'язанні ситуаційних задач.

Варіативна частина стосується етичних аспектів наукового дослідження і використання його результатів у професійній діяльності лікаря чи фармацевта відповідно до обраного напрямку дисертаційної роботи.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант при складанні ПМК, становить 80 балів. Залік вважається зарахованим, якщо аспірант набрав не менше 50 балів.

4. **Політика курсу:** обов'язкове дотримання академічної доброчесності аспірантами, а саме:
- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
 - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.